

Persze ez a nomenclatura egyelőre holt anyag. Pedig bizonyos szálak már most is világosan látszanak. Nevezetesen szerencsésebb lett volna a Collège Royal (a mai Collège de France) tanárait egy csoportba venni, mert láthatólag ezek dominálnak Dudits barátai között. Caninius a Collège de Cambraiban tanítja de Mercier, Charpentier, Ramus, Turnèbe és Vicomercatus is a Collège Royal tanárai és így nem értem miért kell a legutolsót a többi rovására külön kiemelni, csak éppen azért, mert erre nézve betűszerinti adat van?

S ha Dudits tanárait és barátait így együtt látjuk, akkor egyáltalán nem látszik valószínűtlennek Nollhácnak az az állítása, melyet többet átvettünk (Egy. Phil. K. 1923, 110 és Rev. Ét. Hongr. 1924, 202) és amelyet Faludi János hevesen támad, hogy Dudits ismerte a jók brigádját“, Rensard humanista költői csoportját. Az az időszak, melyet Dudits Párisban tölt, épen az, amikor a Pléiade tagjai a Collège Royal tanáraival állandó és irodalmilag is termékeny viszonyban állnak. Ekkor, 1555-ben adja ki Ramus francia nyelvű *Dialectique*-jét, melybe a Pléiade tagjai fordítanak (l. Egy. Ph. K. 1916, 302) és ekkor már Turnèbe neve előfordul Ronsard barátai sorában. És valószínű-e, hogy éppen Dorat-t nem ismerte volna, aki 1556-tól 1567-ig tanított a Collège Royalban? (V. ö. Laumonier, Vie de Ronsard 90. l.). Azt pedig F. is tudja, hogy Utenhove, kinél Imbert Dudits egészsége felől tudakozódik, Ronsardnak is személyes barátja volt. Egész bizonyosra vehetjük, még ha nincs is rá kézzelfogható adatunk, hogy a humanisták elég kicsiny világában Dorat, Ronsard és Dudits is váltottak néhány szót.

Ennek a párisi tudós humanista világnak képét várjuk mi Faluditól. Milyen helyet foglalnak el Dudits munkái ebben a körben? De erre nem kapunk választ.

Részletekben itt-ott érdekes megállapításai vannak. Különösen becses, amit a Bona György halála alkalmából írt humanista részvét megnyilatkozásával kapcsolatban összegyűjtött. Ellenben Ramus leveléből, melyben János Zsigmond gyulafehérvári meghívásáról beszél, a kritikus passzust e sorok írója már elég régen közölte Rácz Lajos egyik cikke végén, melyet a szerző maga is idéz (Revue des Études Hongroises 1924, 201) és így kár volt ezzel az epizóddal, mint valami külön felidézéssel foglalkozni.

A nyers munka után várjuk a kidolgozást; Thienemann Tivadar tanulmányában már megrajzolta az alak körvonalait, a vázlat készen van.

(Budapest.)

Eckhardt Sándor.

REINER, A KÖLTŐ.

Egy új poétát — nyilván ifjú és kezdő — van szerencsénk bemutatni: Reiner Jánost, aki még ismeretlen, de annál németebb névvel kér bebocsátást az irodalom sorompójánál. Költők nem igen mertek eddig német névvel jelentkezni; Reiner az első. Talán távoli névrokona, ama nagy Rainer-Maria miatt ragaszkodik e névhez, amely a *Regék és történetek ciklusából* című kötet élén áll. A kötet cím azt is elárulja, hogy van még tartalékban sok poémája, szintemár ciklusa a szépreményű verselőnek. Ha ezt az ízelítőt kedvezően fogadja a kritika, barátai unszolására bizonyára folytatja majd a regölést. Technikája máris fejlődésre-képesnek mutatkozik. Helyesírással, rímmel és ritmussal még hadilábon áll,

de nem is csoda, hiszen csupa harcias, véres, balladás történetet mesél. Ki törődik a külcsinnal, ha a belbecs sem kiváló? Mint például a *II. Károly visszatérése* című és angol-tárgyú krónika, amely Cromwellről szól:

Károly király gyász véget ért —
S Cromwell lelke mégis beteg.
A protektor, a hadvezér,
Kinek lelkén királyi vér . . . stb.

Az *utolsó Árpádról* viszontag emezt olvassuk:

Főellensége Albrecht Habsburg-herceg
A vér s jog szerint egy igaz királynak.

Ezek után igazat adhatunk a túlbuzgó igrícnek:

Ne fújd tovább a rettentő zenédet!
Hangjától holtak járnak fel a sírból . . .

Olyan tömegben és haraggal robognak föl a rettentő zenére a Reiner-énekelte holtak, hogy valósággal forgószél keletkezik nyomukban: ciklon, amely elsöpri a szerzőt ciklusostul.

(Budapest)

Garázda Péter.

KÖLTÉSZET ÉS NEURASZTHENIA.

A neuraszthenia és a szellemi képességek viszonyának kérdéséről. — ami legutóbb Arany Jánossal kapcsolatban egy irodalmi vita folyamán fölvetődött (v. ö. *Széphalom* 1927: 213) — néhai Jendrássik Ernő professzor gyakran megemlékezett belgyógyászati előadásában. A magyar orvostudomány nagynevű úttörője errevonatkozó tanítását a következő szavakban foglalta össze: „ . . . kedvezőbb irányú esetekben az idegrendszer általános és részleges érzékenysége alkalmassá teszi az ilyen egyént arra, hogy a szellemi működés terén sokszor igen kiválóan értékes eredményt érjen el s a közéletben (protekciónélkül!) nagyobb állásba jutó emberek nagyrésze neurastheniás érzékenységének köszönheti előrejutását”. (A belorvos-tan tankönyve, 1925, II. 499. l.)

Ezt a tételt egyik szünidei cursusán (*A neurastheniáról*, Orvosi Hetilap 1905) bővebben kifejtette Jendrássik tanár: „Tulajdonképen a neurasthenia nem is betegség, hanem az idegrendszer fejlődésének bizonyos eltérése attól, amit normálisnak lehet nevezni vagy gondolni. Még azt sem mondhatom, hogy az idegrendszernek ez az elváltozása mindig káros volna az illetőre, mert hiszen tudjuk, hogy nagyon sok kiváló ember, talán a kiváló embereknek túlnyomó többsége szenved neurastheniás tünetekben, amiből arra lehet következtetni, hogy az idegrendszer neurastheniás állapota s az illető szellemi vagy más téren való kiválósága némileg összefüggésben vannak egymással . . .” (Különny. 4. l.).